

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра бібліотекознавства та інформології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО ТА ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Київ – 2020

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра бібліотекознавства та інформології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

» 09

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО ТА ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0864/19

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   » 20 19 р.

Київ – 2019

Розробник:

Поліщук Тетяна Ігорівна, старший викладач кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Поліщук Тетяна Ігорівна, старший викладач кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри бібліотекознавства та інформології

Протокол від 29 серпня 2019 року №2

Завідувач кафедри

бібліотекознавства та інформології

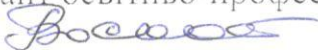

О.В. Воскобойнікова-Гузєва

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи»

29 серпня 2019 року

Гарант освітньо-професійної програми

О.В. Воскобойнікова-Гузєва

Робочу програму перевірено

10. 08. 2019 р.

Заступник директора Інституту журналістики з навчальної роботи

О.А. Росінська

Пролонговано:

на 20 20 / 20 21 н.р. підпис (ПІБ), « 28 » 08 20 20 р., протокол № 1 на

20   / 20   н.р. підпис (ПІБ), «   »   20   р., протокол №

на 20   / 20   н.р. підпис (ПІБ), «   »   20   р., протокол №

на 20   / 20   н.р. підпис (ПІБ), «   »   20   р., протокол №

ЗМІСТ

1. Опис предмета навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	6
5. Програма навчальної дисципліни	
<i>Змістовий модуль VII</i>	7
6. Контроль навчальних досягнень	
<i>6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....</i>	9
<i>6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....</i>	9
<i>6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....</i>	10
<i>6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....</i>	11
<i>6.5. Орієнтовний перелік питань до екзамену.....</i>	11
<i>6.6. Шкала відповідності оцінок.....</i>	14
7. Навчально-методична карта дисципліни «Інформаційне обслуговування користувачів бібліотек».....	21
8. Рекомендовані джерела.....	
<i>Законодавчі і нормативно-правові документи.....</i>	15
<i>Основні.....</i>	15
<i>Додаткові.....</i>	15
Інформаційні ресурси.....	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання (денна)
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2 / 60
Курс	2
Семестр	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	14
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	14
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства та бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни, а також з'ясувати феномен бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомитись з основами організації функціонування бібліотечної справи, розглянути основні віхи на шляху, пройденому вітчизняними і зарубіжними бібліотеками з моменту їх появи і до сьогодення, простежити еволюцію різних типів і видів бібліотек, особливості їх функціонування у межах конкретних країн й історичних періодів, визначити спадкоємність бібліотечних традицій, значення історичного досвіду для вдосконалення сьогоденної вітчизняної бібліотечної практики з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових (професійних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»:

ЗК1 Здатність здобувати нові знання, уміння та інтегрувати їх з уже наявними; спроможність аналізувати явище, ситуацію, проблему, враховуючи різні параметри, фактори, причини; здатність адаптувати мислення для вирішення задач в змінених умовах чи нестандартних ситуаціях.

ЗК2 Спроможність орієнтуватися у різних поглядах на проблему та шляхи її розв'язання, формувати власну думку; уміти формулювати задачу, аргументовано обирати оптимальні шляхи розв'язання, аналізувати й осмислювати отриманий розв'язок, переконливо його представляти.

ЗК5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 Здатність працювати в команді.

ФК1 Здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах.

ФК5 Знання бібліотечно-інформаційного та архівного законодавства, документів державних органів влади і управління; статутів інформаційних установ різних типів і видів.

ФК10 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **програмні результати** освітньої програми підготовки бакалаврів:

ПРН-3 1 Знання аналізу певного обсягу інформації з подальшою можливістю синтезувати нові впровадження на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ПРН-3 3 Розуміння сучасних уявлень про масову комунікацію в інформаційному суспільстві; знання щодо правових норм, законодавчих установок в бібліотечно-інформаційній галузі; знання процесів розвитку та функціонування українських та зарубіжних бібліотек, архівів.

ПРН-3 5 Знання міждисциплінарних зв'язків, спроможність з'ясувати суть одного й того ж поняття (процесу, явища) з позицій інформаційних, бібліотечних та архівних дисциплін.

ПРН-3 6 Знання основних принципів і концепцій розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

ПРН-У 4 Здатність застосовувати основи наукової роботи в бібліотечно-інформаційній галузі (підготовка аналітичних довідок, експрес-опитування, анкети).

ПРН-У10 Формувати системи галузевих бібліографічно-інформаційних ресурсів традиційних та електронних.

Діяльність студентів в Інформаційно-аналітичному центрі спрямована на отримання теоретичних знань, вмінь та набуття практичних навичок з предметного пошуку у вітчизняних та зарубіжних інформаційних ресурсах, аналізу різних видів документів (договори, угоди, програми, проекти тощо) та інформаційних ресурсів, необхідних майбутнім фахівцям інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
		Разом	Лекцій	Семинарських	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль VII.							
ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ							
7.1	Бібліотеки України у IX-XVIII ст.	2	2				
7.2	Бібліотечна справа в Україні у XIX - на початку XX ст. Особливості українського бібліотечного руху в XIX - на початку XX ст.	2		2			
7.3	Круглий стіл «Історія бібліотечної справи України у IX-XVIII ст.: факти, події, люди».	6			2	4	
7.4	Розвиток книжкової торгівлі і виникнення комерційних бібліотек.	6		2		4	
7.5	Бібліотечна справа в Україні у XX ст.	2	2				
7.6	Бібліотечна справа в незалежній Україні у XX – на початку XXI ст.	2			2		
7.7	Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи в Україні: реалії та перспективи.	8			2	6	
	Модульна контрольна робота	2					2
	Екзамен	30					
	Разом за навчальним планом	60	4	4	6	14	2/30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль VII. ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Лекція 7.1. Бібліотеки України у IX-XVIII ст. (2 год.)

Проблеми періодизації історії бібліотечної справи в Україні.

Потреби давньоруської держави у створенні і збереженні документів, прийняття християнства, поява писемності і перших освітніх закладів, початок розвитку літератури та інші передумови зародження бібліотек у Київській Русі.

Роль монастирів як центрів книговиробництва у розвитку бібліотек. Монастирські скрипторії.

Бібліотека Ярослава Мудрого в київському Софійському соборі (1037 р.). Збірник Святослава 1073 р. як джерело для вивчення та реконструкції фонду бібліотеки Ярослава Мудрого.

Церковні і монастирські бібліотеки у XI-XII ст. Бібліотеки Печерського і Видубецького (Київ), Троїцько-Іллінського (Чернігів) монастирів.

Склад, зміст, облік, розміщення і зберігання фондів, джерела комплектування, користувачі бібліотек Київської Русі. Приватні бібліотеки князів та вищого духовенства. Початок формування бібліотекознавчої думки. Доля давньоруських бібліотек у період татаро-монгольського іга.

Стан духовної культури, розвиток освіти і науки в Україні у XV-XVIII ст. і розвиток бібліотек. Початок книгодрукування на українських землях і бібліотеки.

Церковні і монастирські бібліотеки у XV-XVIII ст. Інвентарні описи і бібліотечні каталоги як джерело інформації про склад і зміст фондів. Значення «Правила про книги» для комплектування церковних і монастирських бібліотек.

Створення православних церковних братств XV-XVII ст. Діяльність братських бібліотек. Бібліотеки Львівського Успенського Ставропігійного, Луцького Чеснохресного братств. Склад та зміст їхніх фондів, джерела комплектування, розвиток форм обслуговування користувачів.

Виникнення та розвиток бібліотек навчальних закладів: Острозької академії, Києво-Могилянської академії, Чернігівського, Переяславського, Харківського, Львівського єзуїтського колегіумів. Бурсацька бібліотека Києво-Могилянської академії.

Приватні бібліотеки української інтелектуальної еліти, духовенства, гетьманів, козацької старшини та козаків.

Розвиток бібліотекознавчої думки в Україні у XV-XVIII ст. Настанови й інструкції для бібліотекарів як основа формування правового поля бібліотек.

Використання бібліотек у державних інтересах. Перші відомчі і спеціальні бібліотеки, світський характер їх фондів.

Семінар 7.2. Бібліотечна справа в Україні у XIX - на початку XX ст.

Особливості українського бібліотечного руху в XIX - на початку XX ст. (2 год.)

Практичне заняття 7.3. Круглий стіл «Історія бібліотечної справи України у IX-XVIII ст.: факти, події, люди» (2 год.)

Семінар 7.4. Розвиток книжкової торгівлі і виникнення комерційних бібліотек. (2 год.)

Лекція 7.5. Бібліотечна справа в Україні у XX ст. (2 год.)

Бібліотечна справа в роки української революції (1917-1920 рр.). Утворення державних органів керівництва бібліотечною справою. Закладання основ бібліотечного законодавства. Характеристика бібліотечної мережі. Утворення Національної бібліотеки Української держави. Діяльність бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету.

Бібліотечна справа у Радянській Україні. Партійно-державне керівництво бібліотечною справою і його відображення в партійних документах. Утворення українських радянських органів керівництва бібліотеками. Націоналізація і реквізиція бібліотек. Припинення діяльності комерційних, громадських, публічних, церковних і станових бібліотек. Запровадження радянської цензури у роботу бібліотек.

Заснування мережі радянських книгозбірень в Україні. Основні принципи бібліотечного будівництва. Масові бібліотеки в 1920-1930-ті рр. Зростання кількості наукових і спеціальних бібліотек. Організація методичного керівництва бібліотечною справою.

Закладання основ українського радянського бібліотекознавства. Ідеологізація і політизація радянського бібліотекознавства. Початок підготовки бібліотечних кадрів.

Бібліотечна справа України в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.). Особливості роботи бібліотек в умовах військового часу. Вивезення книжкових фондів українських бібліотек в евакуацію на Схід. Діяльність німецького Штабу Розенберга по вилученню і вивезенню книжкових фондів українських бібліотек на Захід. Трагічні наслідки та масштаби збитків для бібліотек.

Особливості відновлення книжкового фонду бібліотек, будівництва їх мережі у післявоєнний період. Діяльність Національної комісії з питань повернення в Україну книжкових цінностей, вивезених під час Другої світової війни.

Бібліотечне будівництво України у 1950-1980-х рр. Державні та громадські органи керівництва бібліотечною справою. Зростання кількості наукових і спеціальних бібліотек у 1950-1960-і рр. Основні напрями діяльності бібліотек. Створення Державної республіканської бібліотеки УРСР (1957 р.).

Діяльність науково-методичних відділів при великих центральних бібліотеках. Утворення Міжвідомчої бібліотечної комісії (1974 р.).

Проведення централізації державних загальнодоступних і профспілкових та інших мереж бібліотек у 1980-і рр. Створення територіальних бібліотечних об'єднань.

Розвиток державної системи науково-технічної інформації. Механізація і автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів в бібліотеках. Регламентация і уніфікація діяльності бібліотек.

Науково-дослідна робота в галузі бібліотекознавства. Система підготовки бібліотечних кадрів.

Цензура в бібліотеках, ідеологізація і політизація бібліотечної справи.

Практичне заняття 7.6. Бібліотечна справа в незалежній Україні у ХХ – на початку ХХІ ст. (на базі Бібліотеки Університету, 2 год.)

Практичне заняття 7.7. Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи в Україні: реалії та перспективи. (2 год.)

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2
Відвідування на практичному занятті	1	3	3
Робота на семінарському занятті	10	2	20
Робота на практичному занятті	10	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допук, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ			
<i>Разом</i>			97
Максимальна кількість балів			
Розрахунок коефіцієнта	Розрахунок: $97:60=1,6$ Студент набрав: 80 балів Оцінка: $80:1,6 = 50$ балів + max 40 балів за екзамен		

6.2. Завдання до самостійної роботи.

Змістовий модуль VII. Історія бібліотечної справи в Україні (8 год.)

7.3. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи в Україні – 4 год.

7.4. Підготувати презентацію про окрему особисту бібліотеку одного з видатних громадських діячів України, представників української культури, науки тощо (за вибором студента) – 4 год.

7.7. На основі складених хронологічних таблиць проаналізувати розвиток бібліотечної справи України у порівнянні із загальносвітовим бібліотечним рухом. Обґрунтувати висновки – 6 год.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;

- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за виконану роботу – 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання **Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи**

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Тестові завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями.

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
25 - 20	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 - 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 - 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Перелік питань до модульної контрольної роботи

1. Проблеми періодизації історії бібліотечної справи України.
2. Історія виникнення перших бібліотек у Київській Русі.
3. Монастирські бібліотеки та їх культурно-освітня роль у книжковій і бібліотечній справі в Україні XI–XVII ст.
4. Монастирські бібліотеки Лівобережної України в контексті української культури XVIII ст.
5. Бібліотека Києво-Печерської Лаври та її роль у справі становлення та розповсюдження шкільництва, освіти, культури.
6. Організація роботи бібліотек братств (XVI-XVII ст.).
7. Приватні бібліотечні зібрання, родові книгозбірні української інтелектуальної еліти: бібліотеки духовенства, гетьманів, козацької старшини та козаків.
8. Виникнення та розвиток бібліотек навчальних закладів у XVI-XVIII ст.
9. Бібліотечна справа в Україні у XIX – на початку XX ст.: стан і основні напрями розвитку.
10. Становлення і розвиток мережі публічних бібліотек у першій половині XIX ст.
11. Бібліотеки вищих навчальних закладів в Україні у першій половині XIX ст.
12. Публічні бібліотеки в історико-культурному контексті України (кінець XIX – початку XX ст.).
13. Наукові і спеціальні бібліотеки у другій половині XIX ст. – на початку XX ст.

14. Бібліотечна діяльність товариства «Просвіта»: особливості діяльності, історія, теорія, практика, фонди.
15. Роль бібліотек Народного Дому та Наукового товариства імені Т. Шевченка в історії розвитку науки і культури Галичини.
16. Діяльність корифеїв бібліотечної справи України.
17. Український бібліотечний рух Буковини, Галичини та Закарпаття.
18. Бібліотечна справа у період Української революції 1917–1920 рр.: проекти реформ бібліотечної справи.
19. Бібліотечна справа у Радянській Україні.
20. Бібліотеки у період становлення нових соціально-економічних і політичних відносин у 1930-х рр.
21. Бібліотечна справа України в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.).
22. Бібліотеки України у період післявоєнної відбудови та в 1950-х рр.
23. Бібліотечна справа в Україні у 1950-1960-ті рр.: централізація науково-методичної роботи в галузі бібліотекознавства.
24. Бібліотечна справа в Україні у 1970-1980-ті рр.: спроби ґрунтового упорядкування бібліотечної мережі.
25. Масові бібліотеки в Радянській Україні
26. Цензура у бібліотеках Радянської України.
27. Управління бібліотечною справою в Радянській Україні.
28. Бібліотечна справа в незалежній Україні.
29. Основні напрями розвитку бібліотечної справи України в період переходу від тоталітаризму до демократії.
30. Історія розвитку бібліотечної освіти в Україні.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

1. Форма проведення: письмова. Екзамен у письмовій формі з практичним завданням (тести). Максимальна кількість балів: 40 балів. Критерії оцінювання: правильна відповідь на питання — 10 балів (усього 20 балів); тестування — 20 балів. Завдання з однією правильною відповіддю — 1 бал (усього 20 балів).

6.5. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Соціальні функції бібліотеки.
2. Еволюція функцій бібліотеки у соціумі.
3. Бібліотека як система.
4. Диференціація бібліотечної роботи за видами.
5. Організаційна структура бібліотеки.
6. Класифікація бібліотек за різними критеріями.
7. Сутнісні критерії типологізації бібліотек.
8. Соціальне призначення як основна типоутворююча ознака типологізації бібліотек.
9. Типологічні особливості та функції національних бібліотек.
10. Типологічні ознаки універсальних і спеціальних бібліотек.
11. Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек.
12. Бібліотечні мережі і бібліотечні системи.

13. Бібліотечна система України на сучасному етапі. Система управління бібліотечною справою в Україні.
14. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.
15. Бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою.
16. Об'єкт і предмет бібліотекознавства.
17. Наукові і соціальні функції бібліотекознавства.
18. Структура бібліотекознавства як науки і як навчальної дисципліни.
19. Бібліотекознавство як інформаційна та соціальна наука.
20. Загальне і спеціальне бібліотекознавство.
21. Міждисциплінарність бібліотекознавства.
22. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни.
23. Українське бібліотекознавство XIX - початку XX ст.
24. Розвиток бібліотекознавства в СРСР.
25. Розвиток українського бібліотекознавства наприкінці XX - на початку XXI ст.
26. Методи бібліотекознавчих досліджень.
27. Діяльність основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні.
28. Бібліотекознавча періодика в Україні.
29. Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.
30. Наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи.
31. Бібліотеки Стародавнього Світу.
32. Бібліотеки Античної Греції і Стародавнього Риму.
33. Розвиток уявлень про бібліотечну архітектуру в історії зарубіжної бібліотечної справи.
34. Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату.
35. Бібліотеки буддійських монастирів і палацові книгосховища Китаю в період раннього Середньовіччя.
36. Бібліотеки Візантії і Західної Європи (V - X ст.).
37. Зарубіжні бібліотеки Середньовіччя.
38. Бібліотеки доби Відродження та раннього Нового часу
39. Бібліотечна справа Німеччини у період Реформації: суспільно-історичне тло, особливості функціонування.
40. Зародження ідеї створення публічних бібліотек у добу Відродження. Нові вимоги до бібліотекаря-професіонала.
41. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах (XVIII - початок XIX ст.).
42. Бібліотечна справа Великої Британії.
43. Бібліотечна справа Російської імперії у XVII-на початку XX ст.
44. Бібліотечна справа Німеччини.
45. Бібліотечна справа Франції.
46. Бібліотечна справа в США.
47. Публічна бібліотека XIX ст.: види, концепції створення та функціонування.
48. Еволюція інституту національної бібліотеки.

49. Наукові бібліотеки Європи XIX ст.: види, суспільне призначення.
50. Бібліотечна справа в країнах Центральної і Східної Європи в XIX – на початку XXI ст.
51. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій у XIX – на початку XXI ст.
52. Міжнародне бібліотечне співробітництво у XIX – на початку XXI ст.
53. Тенденції розвитку бібліотечної справи за кордоном у XX ст.
54. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
55. Національні бібліотеки країн світу у XX – на початку XXI ст.
56. Кардинальні зміни у бібліотечній справі зарубіжних країн на початку XXI ст.
57. Провідні університетські бібліотеки світу на сучасному етапі.
58. Інтелектуальна свобода і вільний доступ до інформації як головний принцип організації бібліотечної справи у демократичних країнах.
59. Проблеми періодизації історії бібліотечної справи України.
60. Історія виникнення перших бібліотек у Київській Русі.
61. Монастирські бібліотеки та їх культурно-освітня роль у книжковій і бібліотечній справі в Україні XI–XVIII ст.
62. Бібліотека Києво-Печерської Лаври та її роль у справі становлення та розповсюдження шкільництва, освіти, культури.
63. Організація роботи бібліотек братств (XVI-XVII ст.).
64. Приватні бібліотечні зібрання, родові книгозбірні української інтелектуальної еліти: бібліотеки духовенства, гетьманів, козацької старшини та козаків.
65. Виникнення та розвиток бібліотек навчальних закладів у XVI-XVIII ст.
66. Бібліотечна справа в Україні у XIX – на початку XX ст.: стан і основні напрями розвитку.
67. Становлення і розвиток мережі публічних бібліотек у першій половині XIX ст.
68. Бібліотеки вищих навчальних закладів в Україні у першій половині XIX ст.
69. Публічні бібліотеки в історико-культурному контексті України (кінець XIX – початку XX ст.).
70. Наукові і спеціальні бібліотеки у другій половині XIX ст. – на початку XX ст.
71. Бібліотечна діяльність товариства «Просвіта»: особливості діяльності, історія, теорія, практика, фонди.
72. Роль бібліотек Народного Дому та Наукового товариства імені Т. Шевченка в історії розвитку бібліотечної справи Галичини.
73. Діяльність корифеїв бібліотечної справи України.
74. Український бібліотечний рух Буковини, Галичини та Закарпаття.
75. Бібліотечна справа у період Української революції 1917–1920 рр.: проекти реформ бібліотечної справи.
76. Бібліотечна справа у Радянській Україні у передвоєнний період.

77. Бібліотечна справа України в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) та післявоєнної відбудови.

78. Бібліотечна справа в Україні у 1950-1960-ті рр.: централізація науково-методичної роботи в галузі бібліотекознавства.

79. Бібліотечна справа в Україні у 1970-1980-ті рр.: упорядкування бібліотечної мережі.

80. Масові бібліотеки в Радянській Україні

81. Цензура у бібліотеках Радянської України.

82. Управління бібліотечною справою в Радянській Україні.

83. Бібліотечна справа в незалежній Україні.

84. Основні напрями розвитку бібліотечної справи в Україні в період переходу від тоталітаризму до демократії.

85. Історія розвитку бібліотечної освіти в Україні.

86. Загальна характеристика основних етапів розвитку зарубіжного бібліотекознавства.

87. Видатні зарубіжні бібліотекознавці.

88. Основні напрями і проблематика сучасних зарубіжних бібліотекознавчих досліджень.

89. Загальна характеристика зарубіжних фахових періодичних видань: кількісний і якісний аспекти.

90. Англо-американське бібліотекознавство у світовому контексті: місце і значення на сучасному етапі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. ДСТУ 7448-2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. – На заміну ГОСТ 7.26-80 ; Чинний з 2014.07.01. – [Б. м., б. р.]. – Ш, 41 с.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – С. 45-52; В ред. Закону №16-19 від 01.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №317-19 від 21.05.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №76-19 від 01.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» : Розпорядження Кабінету міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.

Базова

6. Бачинська Н. А. Бібліотекознавство : посіб. для вищих навчальних закладів. Спеціальність: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Н. А. Бачинська, Г. В. Салата. – Київ : Медінформ, 2016. – 242 с.
7. Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для вузів / В.О. Ільганаєва, Г.Д. Ковальчук, Т.П. Самійленко та ін. – Харків : Основа, 1993. – 193 с.
8. Мотульський Р. С. Общее библиотековедение: учеб. пособие для вузов / Р. С. Мотульский. – Москва : Либерия, 2004. – 224 с.

Додаткова

9. Апшай М.В. Розширення наукового інструментарію бібліотекознавчих досліджень / М.В. Апшай // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – №2. – С. 8-14.
10. Бачинська Н. А. Базові концепції модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Н. А. Бачинська // Вісник Книжкової палати. – 2015. - № 3. – С. 32-37.
11. Березюк Н.М. Библиотековед Надежда Яковлевна Фридьева: опыт биографического исследования / Н.М. Березюк, А.А. Соляник // Науч. и техн. б-ки. – 2015. – № 1. – С. 81-96.
12. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст. / НБУВ та ін.; редкол. : О.С. Онищенко (голова) та ін. – Київ,

2007. – 253 с.
13. Бірюкова Т. Структурно-діяльнісна модель бібліотеки як документно-комунікаційного інституту / Т. Бірюкова // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – №9. – С. 23-26.
  14. Василенко О. Статистичні дослідження в бібліотеках / О. Василенко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 19. – С. 679-688.
  15. Васильченко М. Бібліотечна справа: методологічні основи / М. Васильченко // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 2–8.
  16. Виноградова Е.Б. Типология и классификация библиотек: Термины, признаки, методы / Е.Б. Виноградова // Библиотековедение. – 2007. – №6. – С. 41-44.
  17. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотекознавча думка в контексті європейського історико-культурного розвитку XVIII – початку XX ст. / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Рукопис. та книжк. спадщина України. – 2007. – Вип. 12. – С. 135–141.
  18. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотечний соціальний інститут в першій чверті ХХІ століття: історичні та соціокультурні чинники розвитку / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – №1. – С. 72–79.
  19. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Визначальні світові стратегії розвитку інформаційно-бібліотечного комплексу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 9. – С. 17–22.
  20. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Дискусійні питання розвитку теорії і методології бібліотекознавства / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2007. – № 2. – С. 3–9.
  21. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства в Україні / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Інтегровані комунікації. – 2019. – Вип. 7. – С. 69-76.
  22. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Соціокомунікаційна діяльність провідних бібліотек України в новітніх умовах / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2016. – № 1. – С. 12–17.
  23. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Академперіодика, 2014. – 362 с.
  24. Гарагуля С. Бібліотеки в інформаційному суспільстві: орієнтація на користувача / С. Гарагуля. // Бібл. вісн. – 2014. – №6. – С. 17-23.
  25. Глухов А. Личные библиотеки / А. Глухов // Шк. б-ка. – 2010. – №6. – С. 20–25.
  26. Гранчак Т. Використання національними бібліотеками соцмереж для представлення бібліотечних продуктів і послуг / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2016. – №1. – С. 18–29.
  27. Гранчак Т. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2012. – №5. – С. 20–26.
  28. Гранчак Т. Участь бібліотек у реалізації політики пам'яті: теоретичні і

- прикладні аспекти / Т. Гранчак // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. – 2020. – Вип. 5. – С. 10–28.
29. Давидова І. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку / І. Давидова // Бібл. вісн. – 2014. – № 6. – С. 8-12.
30. Давидова І.О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І.О. Давидова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 60-70.
31. Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті : монографія / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського. – Київ, 2009. – 530 с.
32. Добровольська В.В. Електронна бібліотека «Україніка» – унікальний інтегрований ресурс цифрової документальної спадщини / В.В. Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – №1. – С. 79-87.
33. Жукова В.П. Бібліотечний соціальний інститут у контексті бібліотекознавчих досліджень / В.П. Жукова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 41. – С. 205-212.
34. Захарова Н. Культурно-просвітницька діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: основні етапи розвитку / Н. Захарова // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 101–107.
35. Ільганаєва В.О. Методологічні завдання сучасного бібліотекознавства / В.О. Ільганаєва // Короленківські читання 2010 : матеріали XIII наук.-практ. конф., [Харків], 7–8 жовт. 2010 р. / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка». – Харків, 2011. – С. 82–89.
36. Ківшар Т.І. Рекреаційна функція бібліотеки ХХІ століття / Т.І. Ківшар // Вісн. КНУКіМ (Педагог. науки). – 2005. – №2. – С. 158-160.
37. Кобелєв О.М. Інформаційна аналітика в бібліотекознавстві / О.М. Кобелєв // Вісн. ХДАК. – Харків, 2009. – Вип. 31. – С. 163–171.
38. Копанєва В.О. Концептуальна модель бібліотеки в середовищі цифрової науки / В.О. Копанєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – №4. – С. 6-13.
39. Кулаковська Т.Л. Бібліотечно-інформаційна система як об'єкт комплексного бібліотекознавчого дослідження / Т.Л. Кулаковська // Наук.-техн. інформ. – 2007. – № 1. – С. 11–15.
40. Кунанець Н.Е. Методологічні засади використання методів інформатики при дослідженні бібліотек / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – №2. – С. 44-50.
41. Кунанець Н.Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – №3. – С. 11-18.
42. Кушнарєнко Н.М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 43. – С. 69-80.

43. Кушнарєнко Н.М. Концептуальні засади підготовки наукових кадрів у галузі книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства в Україні / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Харків, 2002. – Вип. 9. – С. 85-90.
44. Кушнарєнко Н.М. Методичні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографічних досліджень / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Харків, 2004. – Вип. 15. – С. 84-95.
45. Лобузін І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій : монографія / Іван Лобузін ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. – Київ, 2016. – 216 с.
46. Любарєнко Л. Науково-дослідна робота Національної парламентської бібліотеки України (1969–2009): стан і тенденції / Л. Любарєнко // Бібл. планета. – 2010. – № 1. – С. 9–13.
47. Маніфєст Української бібліотечної асоціації «Бібліотека в умовах кризи» // Бібл. вісн. – 2015. – № 4. – С. 35–38.
48. Маслакова Н. Історико-бібліотекознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.
49. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна ; Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2017. – 326 с.
50. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / авт.-упоряд. : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – Київ : УБА, 2015. – 57 с.
51. Мотульський Р.С. Библиотека как социальный институт / Р.С. Мотульський. – Минск, 2002. – 374 с.
52. Ніколаєнко Н.М. Управління кадровим потенціалом бібліотеки: функціональний підхід / Н.М. Ніколаєнко // Вісник Книжкової палати. – 2020. - № 4. – С. 10-15.
53. Новальська Т. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія / Т. Новальська, КНУКіМ. – Київ, 2005. – 250 с.
54. Оніщенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Оніщенко // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 12–23.
55. Оніщенко О. Бібліотека і цифрове покоління: нова ситуація — нові форми роботи // Бібл. вісн. – 2016. – № 5. – С. 3–6.
56. Пашкова В. Міжнародний кодекс етики : [про Всєсвіт. конгр. бібліотекарів та інформ. працівників, Ген. конф. і засід. асамблеї ІФЛА, м. Гельсінкі (Фінляндія), 11–16 серп. 2012 р.; «Кодекс етики ІФЛА для бібліотекарів та інших інформаційних працівників»] / В. Пашкова ; пер. з англ. авт. // Бібл. планета. – 2012. – № 3. – С. 8-9.
57. Печєна А.В. Місце бібліотеки в системі масової комунікації / А.В. Печєна // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 42. – С. 196-205.

- 58.Провідні бібліотеки України: довідник / уклад. : В.Г. Дригайло, Є.М. Шмельов. – Київ : Шмельов В. Є., 2007. – 152 с.
- 59.Рибачок О. Європейська цифрова бібліотека (Європіана): створення та пріоритети розвитку/ О. Рибачок // Бібл. вісн. – 2017. – № 2. – С. 8–16.
- 60.Слободяник М.С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій : монографія / М.С. Слободяник ; відп. ред. О.С. Онищенко. – Київ, 1995. – 268 с.
- 61.Слободяник М.С. Українське бібліотекознавство на зламі століть / М.С. Слободяник // Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, ДЗ "Нац. парламент. б-ка України"; [уклад. : М.С. Слободяник, О.А. Політова; наук. ред. та авт. вступ. ст. М.С. Слободяник]. – Київ : НПУ, 2010. – С. 5-20.
- 62.Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність / Г. Солоіденко // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – №11. – С. 12–17.
- 63.Солоіденко Г. Термінологічна діяльність у контексті бібліотекознавчих досліджень другої половини ХХ століття / Г. Солоіденко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 19. – С. 669-679.
- 64.Удовик В. Президентська політика сприяння розвитку бібліотечної справи в країнах світу / В. Удовик // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 94–100.
- 65.Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, Держ. закл. "Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка" ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Харків : «Фоліо», 2012. – 155 с.
- 66.Чачко А.С. Бібліотечна професіологія: професіологія бібліотечно-інформаційної діяльності : навч.-метод. посіб. / А.С. Чачко ; Київ. держ. ін-т культури. Каф. бібліотекознавства. – Київ, 1996. – 120 с.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://www.ula.org.ua	Українська бібліотечна асоціація (УБА)
2	http://libinnovate.wordpress.com/	Творчість та інновації в українських бібліотеках: інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів
3	http://www.libportal.org.ua/	Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4	http://www.ifla.org	Міжнародна федерація бібліотечних

		асоціацій та закладів
5	http://profy.nplu.org/	«Бібліотекар України»
6	https://mkip.gov.ua/	Міністерство культури та інформаційної політики України
7	http://www.ukrstat.gov.ua/	Державна служба статистики України
8	http://korolenko.kharkov.com/metod/index.php?id=8&sub=2/	Бібліотечна періодика
9	http://nplu.org/storage/images/Content/b-uk-91-08.doc	Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2010. – 166 с.
10	http://www.abdos.de/uploads/4/0/4/1/4041274/referat_sokov_2007.pdf	«Имена выдающихся библиотекведов Европы»
11	http://ube.nplu.org/	Українська бібліотечна енциклопедія

7. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи»

Разом: 60 год., лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 6 год.,
самостійна робота – 14 год., мк – 4 год., екзмен

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль VII							
Назва модуля	ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ							
Кількість балів за модуль	97 б.							
Лекції	Бібліотеки України у IX-XVIII ст. – 1 б.				Бібліотечна справа в Україні у XX ст.– 1 б.			
Теми семінарських занять	Бібліотечна справа в Україні у XIX - на початку XX ст. Особливості українського бібліотечного руху в XIX - на початку XX ст. 1+10 б.				Розвиток книжкової торгівлі і виникнення комерційних бібліотек. 1+10 б.			
Теми практичних занять	Круглий стіл «Історія бібліотечної справи України у IX-XVIII ст.: факти, події, люди» 1+10 б.		Бібліотечна справа в незалежній Україні у XX – на початку XXI ст. 1+10 б.		Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи в Україні: реалії та перспективи. 1+10 б.			
Самостійна робота	5x3=15 б.							
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 б.							